

Kvalitetsrapport 2019/2020

Fågelsångens förskola

Innehållsförteckning

1 Inledning	3
2 Övergripande förutsättningar.....	4
2.1 Barnantal och personalstatistik.....	4
3 Normer och värden	5
3.1 Förskolans arbete med normer och värden.....	5
4 Kunskaper, utveckling och lärande	8
4.1 Förskolan.....	8
5 Barns och elevers ansvar och inflytande	13
5.1 Förskolan.....	13
6 Skola och hem samt övergång och samverkan	15
6.1 Förskolan.....	15
7 Förskolan, skolan och omvärlden	17
8 Uppföljning av nämndens prioriterade mål	18
8.1 Bättre hälsa samt ökad trygghet och studiero i förskola och skola	18
8.2 Högre måluppfyllelse och förbättrade studieresultat.....	18
8.3 Digital transformation i förskolan och skolan.....	19
8.4 Samverkan förskola, skola och näringsliv.....	19
9 Prioriterade utvecklingsområden	21
9.1 Förskolans utvecklingsområden.....	21

1 Inledning

Skollagens krav på systematiskt kvalitetsarbete innebär att rektor systematiskt och kontinuerligt ska följa upp verksamheten, analysera resultaten i förhållande till de nationella målen och utifrån det planera och genomföra åtgärder som bidrar till att utveckla utbildningen. Det systematiska kvalitetsarbetet ska främst fungera som ett verktyg för enhetens fortlöpande utvecklingsarbete. I andra hand ska det ge beslutsfattarna en väl underbyggd bild för att förvaltningsövergripande satsningar ska kunna göras.

Det viktigaste förbättringsarbetet är det som påverkar vad som sker i mötet med barn och elever. Det systematiska kvalitetsarbetet ska därför utgå ifrån vad som gynnar barnens och elevernas utveckling och lärande. Det är viktigt att identifiera utvecklingsområden som sedan konkretiseras så att alla barn och elever oavsett kön, socioekonomisk bakgrund eller annat, får den utbildning de har rätt till utifrån såväl kvalitets- som likvärdighetsaspekter.

Bildningsnämndens kvalitetsrapport ska beskriva styrkor och utvecklingsområden för verksamheterna som nämnden ansvarar för. Rapporten syftar till att ge en övergripande bild av måluppfyllelsen samt de förutsättningar den har att förhålla sig till och arbeta efter. I rapporten följs det arbetet som gjorts gentemot Bildningsnämndens effektmål för 2020 upp och de effekter av detta arbete som analysen visar.

2 Övergripande förutsättningar

I följande avsnitt redovisas och analyseras organisatoriska förutsättningar som tillsammans skapar ramar för verksamheten. Detta för att kunna koppla förutsättningar till redovisade resultat och således möjliggöra analys av om det finns förutsättningar som stödjer alternativt begränsar verksamhetens förutsättningar att ge varje barn/elev/studerande en god utbildning i en trygg miljö.

2.1 Barnantal och personalstatistik

Barnantal och personalstatistik

Förskola	2018/2019	2019/2020
Antal barn 1-5 år	139	139
Antal barn/årsarbetare		
Antal årsarbetare		
Antal årsarbetare med förskollärexamen		
Andel årsarbetare med förskollärexamen, %		

Analys

3 Normer och värden

Bildningsnämndens samtliga verksamheter ska aktivt och medvetet påverka och stimulera barn och elever att omfatta vårt samhälles gemensamma värderingar och låta dem komma till uttryck i praktisk, vardaglig handling, enligt varje skolforms läroplan. En viktig uppgift för samtliga skolformer är att i det dagliga arbetet med normer och värden, förmedla och förankra respekt för demokratiska värderingar och människovärdets okränkbarhet. Förskolan och skolan ska arbeta främjande för likabehandling och förebyggande för att motverka kränkande behandling, trakasserier och diskriminering. Det främjande arbetet tar avstamp i varje förskole- och skolenhets aktiva arbete och planer mot kränkande behandling. Dessa områden är tätt sammankopplade och därför är det av vikt att alla delar i läroplansområdet normer och värden följs upp.

Bildningsnämndens effektmål för 2020 är **bättre hälsa samt ökad trygghet och studiero i förskola och skola.**

3.1 Förskolans arbete med normer och värden

Förskoleverksamheten ska på ett medvetet sätt utformas så att flickor och pojkar får möjligheter att pröva och utveckla förmågor och intressen utan begränsningar. Barn ska känna sig trygga och få vara som de vill vara. Värdegrundsuppgifterna är centralt i förskolans arbete.

Förskolan ska sträva efter att varje barn utvecklar (Lpfö98)

- öppenhet, respekt, solidaritet och ansvar,
- förmåga att ta hänsyn till och leva sig in i andra människors situation samt vilja att hjälpa andra,
- sin förmåga att upptäcka, reflektera över och ta ställning till olika etiska dilemman och livsfrågor i vardagen,
- förståelse för att alla människor har lika värde oberoende av social bakgrund och oavsett kön, etnisk tillhörighet, religion eller annan trosuppfattning, sexuell läggning eller funktionsnedsättning, och
- respekt för allt levande och omsorg om sin närmiljö.

Kränkande behandling

	2017/2018	2018/2019	2019/2020
Antalet anmälningar	0	0	0

Enkät normer och värden (vårdnadshavare)

Indikator	2018/2019	2019/2020
Jag upplever att mitt barn känner sig tryggt i förskolan	8,6	
Personalen på förskolan bemöter mitt barn på ett respektfullt sätt	9	

Kvalitetstrappan

Läroplansmål	2018/2019	2019/2020
Normer och värden	6	6

Styrkor

Förskolans utbildning förmedlar och förankrar respekten för de mänskliga rättigheterna och de grundläggande demokratiska värderingar som vårt samhälle vilar på. Förskolan har

planerat sin undervisning inom trygghet och studiero utifrån bildningsnämndens prioriterade mål, läroplan, skollag, barnkonventionen, likabehandlingsplan och förskolornas gemensamma umgängesregler.

Förskolan har en öppen, innehållsrik och inkluderande lärmiljö både inomhus och utomhus. Avdelningarnas lärmiljö är uppbyggd utifrån barnens behov och förutsättningar där pedagogerna skapar nyfikenhet och lust att lära. Pedagogerna är närvarande i barnens lek/aktiviteter i en inkluderande lärmiljö på förskolan. Pedagogerna finns som bollplank där de föreslår strategier och ställer frågor för att barnen själva ska reflektera över vad som händer och komma fram till en gemensam lösning. Materialet är tillgängligt i barnens höjd och framställt så att barnen lätt kan välja aktivitet och vad de vill leka med.

Avdelningarna startade upp höstterminen med fokus på grundverksamheten med tydliga rutiner, regler, undanplockning, kompisrelationer och närvarande pedagoger. En del avdelningar hade inskolningar under större delen av höstterminen därav fortsatte man sin undervisning utifrån grundverksamheten så barnen utvecklade trygghet och tillit till miljön, varandra och pedagogerna.

Avdelningarnas undervisning har innefattat veckans kompis, programmera blue-bot, känslor utifrån bokparadsboken "Kanin och kanel och alla känslorna" i samarbete med köken, språklekar, kompisböckerna utifrån kanin och igelkott med bearbetning både konkret och med bok, TAKK-tecken, drama.

Barnens självkänsla, tillit till sin förmåga samt respekt och samarbetsförmåga till varandra har utvecklats vilket syns i undervisningen både vid organiserade och naturliga tillfälle. Barngrupperna har blivit lugnare då avdelningarna har en tydlig struktur och det finns bildstöd så att barnen får en förförståelse för vad som ska hända. Barnen är mer delaktiga och får inflytande i sin vardag på förskolan. Avdelningarna delar upp sin barngrupp i mindre grupper så att alla barns förutsättningar för att lära och utvecklas tillgodoses samt att de vågar sätta ord på sina känslor, tankar och att uttrycka sin åsikt. Barnen deltar självständigt och med ett ökat ansvar i verksamheten. Barnen har utvecklat intresse för sagorna som används i undervisningen med normer och värden. Barnen har utvecklat sitt lärande när de reflekterar tillsammans, diskuterar sagornas handling utifrån vänskap och konflikter, samt kopplar det till upplevda situationer i förskolans vardag. Barnen visar att de fått förståelse kring det som de tagit till sig samt hört och sett i förskolans undervisning/dagliga rutiner när de bearbetar det i sin lärande lek. De kan berätta hur man ska och inte ska agera i olika situationer mot varandra. Barnens förändrade kunnande syns i verksamheten när de på eget initiativ berättar egna historier utifrån sagorna i undervisningen i deras lärande lek och vid spontansituationer. Barnen använder stopp tecken och är tydliga med att kompiserna ska lyssna på vad man vill säga och visar även detta med sitt kroppsspråk.

Någon avdelning har tydliggjort barnens födelsedagsfirande i värdegrundsundervisningen genom att kompisarna får berätta positiva egenskaper om barnet som fyller år. Barnet får sedan beskriva hur det känns att höra bra saker om sig själv, vilket stärker och utvecklar barnens självständighet och tillit till sin förmåga.

Förskolans värdegrund är dokumenterad på väggen med bilder där barnen samlas för att diskutera och reflektera över förskolans undervisning. Med väggdokumentationen som underlag sätter barnen ord på att de hjälpt varandra bl.a vid påklädning, tvättning, att spela spel, samt diskuterar sagornas handling. Detta har utvecklat barnens positiva bemötande till varandra, viljan att hjälpa varandra och hantera sin kompisrelationer.

Det syns att de tagit till sig undervisningen och visar sitt lärande när de tar egna initiativ att starta upp egna aktiviteter/lekar utifrån den planerade undervisning de har deltagit i. Umgängesreglerna finns synliga i lärmiljön och är väl förankrade i den planerade undervisningen för att ge barnen tillfälle att dagligen reflektera och diskutera kring

förskolans värdegrundsundervisningen.

Svagheter

Avdelningarna har inte alltid kunnat utföra den planerade undervisningen eftersom man vid personalbrist har hjälpt till på andra avdelningar. Ytterligare en svaghet är att arbetslagen inte kommunicerar ansvarsfördelningen så att undervisningen kan organiseras på bästa sätt utifrån barnantal och personaltäthet.

Utveckling framåt

Förskolan ska fortsättningsvis arbeta för att skapa ett klimat med inkluderande lärmiljöer som präglas av bättre hälsa, trygghet och studiero. Avdelningarna utgår från den nivå i kvalitetstrappan som de vill uppnå för att skapa bästa möjliga förutsättningar i sin undervisning. Avdelningarna startar alltid upp sin grundverksamhet vid läsårsstart och när det kommer inskolningar under terminens gång.

Varje arbetslag skapar en inkluderande lärandemiljö som är trygg, tillgänglig, åldersanpassad och inbjudande utifrån ett normkritiskt perspektiv. Material, böcker, digitala verktyg finns tillgängliga för barnen hela tiden och kan locka till lärande tillsammans med närvarande pedagoger. Lärmiljön utformas efter barnens lek, intressen och vilket lärande de ska utveckla. Pedagogerna tillämpar ett demokratiskt förhållningssätt där de är engagerade och bemötande i barnens närhet och i deras lek/aktiviteter. Barnen får då möjlighet att utvecklas i att ta eget ansvar och lära sig utifrån sina individuella förutsättningar och behov.

Analys

Resultatet av undervisningen visar att barnen har stimulerats och utmanats i sin social utveckling genom närvarande pedagoger. Pedagogerna planerar undervisningen utifrån målstyrda processer och utgår från kvalitetstrappans nivåer för att öka kvaliteten. Undervisningen har varit medveten, genomtänkt och varierad. Pedagogerna handleder, uppmuntrar och finns som stöd i kontakten mellan barnen och kan sätta ord på deras handlingar. Pedagogernas medvetenhet att de bedriver undervisning har stärkts genom medverkan i undif och förståelsen för barns olika sätt att lära. Förskolan har skapat ett klimat där barnen stimuleras av varandra genom att delas in i mindre grupper för att utmana barnens lärande, vilket granskningen av kvalitetstrappan visar. Pedagogerna arbetar systematiskt med att utmana och ställa frågor där alla barnen kommer till tals och får reflektera över sitt lärande utifrån deras individuella förutsättningar och behov. Barnen visar sin förståelse för undervisningen när de verbalt reflekterar tillsammans med barn och pedagoger att de lärt sig hur man är en bra kompis och att man kan turas om när man leker eller spelar iPad tillsammans.

Arbetslagen behöver utveckla sin förmåga att vara flexibla och kunna organisera om i sin planerade undervisning för att kunna genomföra den även vid personalbrist eller om man får "gäster" från andra avdelningar.

Ett fortsatt utvecklingsområde är dokumentationen som ska tydliggöra lärprocesserna både på unikum och i väggdokumentationen. Dokumentationen ska synliggöra barnens lärande utifrån undervisningen och bli en spontan mötesplats där barn och pedagoger tillsammans får syn på och kan tolka lärandestrategier/situationer.

4 Kunskaper, utveckling och lärande

Läroplanernas skrivningar om barns och elevers lärande tar avstamp i att stimulera barns nyfikenhet och lust att lära. Förskolan ska lägga grunden för ett livslångt lärande genom en rolig, trygg och lärorik verksamhet för alla barn som deltar i den. Skolan ska vidare ansvara för att eleverna inhämtar och utvecklar sådana kunskaper som är nödvändiga för varje individ och samhällsmedlem. Skollagen föreskriver att utbildningen ska vara likvärdig, men undervisningen ska också utformas så att den bidrar till att eleven tror på sin förmåga och bibehåller lusten till ett livslångt lärande.

Bildningsnämndens effektmål för 2020 är **högre måluppfyllelse och förbättrade studieresultat samt digital transformation i förskolan och skolan.**

4.1 Förskolan

Förskolan ska sträva efter att varje barn (Lpfö98)

Språk och kommunikation

- tillägnar sig och nyanserar innebörden i begrepp, ser samband och upptäcker nya sätt att förstå sin omvärld,
- utvecklar sin förmåga att lyssna, reflektera och ge uttryck för egna uppfattningar och försöker förstå andras perspektiv,
- utvecklar nyanserat talspråk, ordförråd och begrepp samt sin förmåga att leka med ord, berätta, uttrycka tankar, ställa frågor, argumentera och kommunicera med andra,
- utvecklar intresse för skriftspråk samt förståelse för symboler och deras kommunikativa funktioner,
- utvecklar intresse för bilder, texter och olika medier samt sin förmåga att använda sig av, tolka och samtala om dessa.

Matematik

- utvecklar sin förståelse för rum, form, läge och riktning och grundläggande egenskaper hos mängder, antal, ordning och talbegrepp samt för mätning, tid och förändring,
- utvecklar sin förmåga att använda matematik för att undersöka, reflektera över och pröva olika lösningar av egna och andras problemställningar,
- utvecklar sin förmåga att urskilja, uttrycka, undersöka och använda matematiska begrepp och samband mellan begrepp,
- utvecklar sin matematiska förmåga att föra och följa resonemang.

Naturvetenskap och teknik

- utvecklar intresse och förståelse för naturens olika kretslopp och för hur människor, natur och samhälle påverkar varandra,
- utvecklar sin förståelse för naturvetenskap och samband i naturen, liksom sitt kunnande om växter, djur samt enkla kemiska processer och fysikaliska fenomen,
- utvecklar sin förmåga att urskilja, utforska, dokumentera, ställa frågor om och samtala om naturvetenskap,
- utvecklar sin förmåga att urskilja teknik i vardagen och utforska hur enkel teknik fungerar,
- utvecklar sin förmåga att bygga, skapa och konstruera med hjälp av olika tekniker, material och redskap.

Lek

- utvecklar sin nyfikenhet och sin lust samt förmåga att leka och lära.

Skapande

- utvecklar sin skapande förmåga och sin förmåga att förmedla upplevelser, tankar och

- erfarenheter i många uttrycksformer som lek, bild, rörelse, sång och musik, dans och drama,
- utvecklar sin motorik, koordinationsförmåga och kroppsuppfattning samt förståelse för vikten av att värna om sin hälsa och sitt välbefinnande.

Kultur

- utvecklar sin identitet och känner trygghet i den,
- utvecklar självständighet och tillit till sin egen förmåga,
- känner delaktighet i sin egen kultur och utvecklar känsla och respekt för andra kulturer,
- utvecklar sin förmåga att fungera enskilt och i grupp, att hantera konflikter och förstå rättigheter och skyldigheter samt ta ansvar för gemensamma regler,
- som har ett annat modersmål än svenska utvecklar sin kulturella identitet och sin förmåga att kommunicera såväl på svenska som på sitt modersmål.

Enkät utveckling och lärande (vårdnadshavare)

Stämmer bra/stämmer helt och hållet	2018/2019	2019/2020
Mitt barn stimuleras till utveckling och lärande i förskolan	8,4	
Personalen på förskolan väcker mitt barns lust att lära	7,7	
När mitt barn lär sig något nytt i förskolan vill hon/han lära sig mer om det	7,9	

Kvalitetstrappan

Läroplansmål	2018/2019	2019/2020
Språk och kommunikation	4	4
Matematik	4	4

Styrkor

Språk och kommunikation.

I förskolans utbildning har språkutvecklingen haft fokus både i den dagliga undervisningen och i de vardagliga rutinsituationerna. I den språkliga undervisningen används före bornholmsmodellen, rim, ramsor, sagovandringar, namnlådor, TAKK, sagor/böcker (konkreta, flano, polyglutt). Pedagogerna ställer öppna frågor kring sagan/bokens innehåll och barnen får i efterhand möjlighet att återberätta, ställa frågor samt fundera kring handlingen. Avdelningarna använder TAKK-tecken och bildstöd för att inkludera alla barnen i verksamheten. Barnen får rätt möjligheter att utveckla sin språkförståelse och kommunikationsförmåga utifrån sina individuella förutsättningar och behov. Barnen har tillgång till digitala verktyg i undervisningen där de bl.a. använder qr-koder, lyssnar på sagor, dokumenterar, programmerar samt ritar och skriver. Barnen visar upp foto och filmer och återberättar för kompisarna på avdelningen vad de varit med om.

Pedagogerna är drivna och engagerade i att ställa öppna frågor och är medvetna om att barnen utvecklar sin språk och kommunikationsförmåga i alla situationer på förskolan.

Förskolan arbetar medvetet med olika variationer av sagor och kopplar till relevant forskning som stärker den planerade undervisningen.

Matematik

Den matematiska undervisningen har planerats och anpassats för att utifrån varje barns

förmåga utveckla deras intresse och lärande inom antalsuppfattning, addition, subtraktion, parbildning, färg/form, lägesord, lång/kort, hög/låg, flest/färst, färg, form, samt olika sätt att kunna mäta exempelvis linjal, tumstock, kapla, pinnar och mätband. Barnen har visat intresse för olika sätt att kunna mäta på. Barnen går fram till sina mätband och för matematiska diskussioner där de bl.a jämför både sin egen längd och varandras samt olika byggkonstruktioners längd och höjd. I diskussionerna används matematiska begreppen lång/kort och hög/låg. Mätningen använder de även i icke situationsbundna aktiviteter som i sin egna valda lek /aktivitetet/rutinsituationer. En del avdelningar har fått in det matematiska lärandet när de bakat tillsammans med barnen. Barnen har utvecklat sin kunskap inom mätning genom att de bl.a undersökt olika måttenheter exempelvis tesked, matsked, deciliter. Barnen har utvecklat sin uppfattning om vad olika måttenheter innehåller och innebär. Genom att använda vardagshändelser och andra vanliga aktiviteter i förskolan, som kan förskolan på ett enkelt sätt lyfta fram matematik som är meningsfull för barnen (Anna Kärre, 2013).

Förskolan har utvecklat ett medvetet undervisningssätt med fokus på att i interaktion med barnen vara utforskande och sätta ord på deras matematiska lärande under hela dagen på förskolan. Barnen utvecklar en förståelse för matematik i den dagliga verksamheten bl.a. vid, samlingen, dukning, matsituationen och bäddning. Undervisningen utformas så att varje enskilt barn får bästa möjliga förutsättningar att utvecklas och lära inom läroplanens samtliga matematikmål. Pedagogerna är drivande i sin matematiska undervisning och leder in barnen i olika matematiska område genom att testa olika former av undervisning. Avdelningarna kopplar sin undervisning till aktuell forskning inom matematik.

Svagheter

Språk och kommunikation

Barnen är olika långt i sin språkutveckling vilket inneburit att det tagit tid att gruppera barnen utifrån rätt förutsättningar och behov för att anpassa undervisningen optimalt. Alla har inte lyckats med att strukturera upp mindre språkgrupper för att arbeta med före bornholmsmodellen, vilket ska göras inför nästa termin.

Arbetslagen behöver bli bättre på att delge varandra barnens språkliga utveckling när de är uppdelade i grupper så undervisningen planeras utifrån barnens kunskapsutveckling.

En svaghet är den pedagogiska dokumentationen som kan bli bättre genom att pedagogerna synliggöra kopplingen till barnens matematiska lärande och utveckling utifrån dokumentationen som gjorts av barnens deltagande i undervisningen.

Matematik

Förskolan behöver bli bättre på att vara delaktiga i barnens lärande lek och få in matematiken som en naturlig del samt att erbjuda matematiska spel både digitalt och på bräde.

Det är inte alltid att den styrda undervisningen går att genomföra som planerat pga personalbrist och avdelningarna behöver bli bättre på att hitta andra stunder att genomföra det på. Undervisningen behöver planeras för att utveckla barnens förståelse för att antalet är lika med totalsumman då man vid samlingen räknar hur många pojkar respektive flickor som är på avdelningen.

Utveckling framåt

Språk och kommunikation

Den språkliga undervisningen kommer fortsättningsvis utgå från före bornholmsmodellen som vilar på vetenskaplig grund och beprövad erfarenheter samt att forskningen visar att det

utvecklar barnens läskunnighet. Barnens intresse för sagor både konkreta och från kompisböckerna kommer erbjudas både vid organiserade tillfällen och som en naturlig del i den dagliga verksamheten. Resultatet av den språkliga undervisningen leder till nya utmaningar som utvecklar barnens lärande i undervisningen.

Matematik

Undervisningen ska fortsättningsvis utveckla barnens matematikkunskaper i den vardagliga verksamheten både vid särskilt organiserade tillfälle och som en naturlig del. Detta kommer att bl.a göras i samlingen, genom olika uppdrag, bakning, veckans kompis, sagor, i den lärande leken, vid rutinsituationer. Barnens intresse och nyfikenhet för att använda olika sorters mätverktyg kommer att finnas med i utformandet av lärmiljön. Barnen kommer att erbjudas varierande aktiviteter med olika mätverktyg för att användas både vid organiserade tillfällen och som en naturlig del i barnens lärande lek samt i rutinsituationerna.

Analys

Språk och kommunikation

Utvecklingsbehoven från föregående läsår var att man inte alltid tog tillvara på möjligheterna till att utveckla barnens språkliga och kommunikativa lärande vid de naturliga tillfällena i de dagliga rutinsituationerna på förskolan. Kvalitetstrappans resultat visar att pedagogerna har blivit mer medvetna om att utveckla barnens språk och kommunikationsförmågan där de ser ett språkligt lärande även i de vardagliga rutinerna på förskolan. Undif har bidragit till att förtydliga för pedagogerna att det är undervisningen som sker under hela dagen på förskolan. Barn med annat modersmål har utvecklat sitt talspråk i svenska och benämner färger och grundord.

Flertalet avdelningar har arbetat utifrån före bornholmsmodellen, vilket har gett effekt på att barnens fonologiska och språkliga medvetenhet har utvecklats. En del barn visar sin kunskap när de ljudar fram bokstävernas ljud efter varandra. Den fonologiska medvetenheten är av avgörande betydelse för barnens förmåga att kunna avkoda ord i samband med läsinläringen. Detta leder till en högre måluppfyllelse och på sikt förbättrade studieresultat, vilket ökar förutsättningarna att barnen ska kunna läsa och skriva när de går ut årskurs 3.

Under läsåret har avdelningarnas gemensamma och enskilda ut prioriterats även då det varit personalbortfall. En del avdelningar har haft behov av besök av vår specialpedagog, vilket prioriterats framför planering och analys av undervisningen.

Undervisningen ska fortsättningsvis planeras utifrån före bornholmsmodellen där forskningen visar att det utvecklar barnens läskunnighet. Pedagogerna ska medvetet arbeta med att stödja, stimulera, engagera och utmana varje barns språk och kunskapsutveckling samt användandet av digitala verktyg.

För att ge avsedd effekt i undervisningen ska arbetslagen bli bättre på att organisera sig i mindre grupper i de olika lärmiljöerna. Detta för att alla barnen utefter sina individuella förutsättningar ska få bästa förutsättningar att utveckla ett rikt och nyanserat kunskapsspråk. Varje enskilt barns utveckling och lärande ska följas upp i deras lärlogg. Lärmiljöerna ska vara språkrika, tydliga med bildstöd, dagsschema och byggas upp efter tillgänglighet med väl valda material och digitala verktyg för att inbjuda till lek och lärande inom språk och kommunikation.

Det krävs att arbetslagen har ett medvetet förhållningssätt samt för kontinuerliga diskussioner där de får syn på och kan tolka barnens agerande utifrån undervisningen. Arbetslagen utgår från vilken nivå i kvalitetstrappan de vill befinna sig på och utifrån det vidareutvecklas avdelningens planerade undervisning så att barnen utvecklas optimalt.

Resultatet av barnens utveckling och lärande ska dokumenteras kontinuerligt och synliggöras för barn och föräldrar både i vardagen på förskolan och på lärloggarna i unikum.

Matematik

Utvecklingsbehoven från föregående läsår var att barnen skulle ges möjlighet att utvecklas och lära utifrån de matematiska läroplansmålen både vid särskilt organiserade tillfällen och som en naturlig del i den vardagliga undervisningen samt i ett naturligt samspel mellan förskolan och hemmet. Pedagogerna har utvecklats och blivit mer medvetna i att de bedriver en matematisk undervisning. Pedagogerna har blivit mer medvetna i sitt matematiska undervisningssätt både vid organiserade tillfällen och i de vardagliga rutinerna på förskolan utifrån kvalitetstrappans kriterier och kan på enkla sätt lyfta fram det matematiska lärandet i meningsfulla situationer för barnen. Barnen använder väggdokumentationen till att reflektera och diskutera sitt lärande med andra barn, pedagoger och sina föräldrar. Denna behöver utvecklas och för att tydliggöra lärandeprocesserna, vilket synliggjordes i kvalitetstrappans granskning.

Utvecklingsområde som ska prioriteras är förskolans lärmiljö som ska bli mer tillgänglig och erbjuda varierade matematiska spel både med tärning, på bräde och med digitala verktyg.

I den matematiska utbildningen har en del avdelningar forskaren Alan Bishop teorier kring barns tidiga matematiska utveckling som utgångspunkt när de planerar sin matematiska undervisning. Bishop menar att det finns sex matematiska aktiviteter som barn bör bli introducerade för redan i förskolan för att få bästa möjliga förutsättningar i skolan. Detta perspektiv på matematik är en av inspirationskällorna bakom de mål som rör matematik i läroplanen för förskolan. De sex aktiviteterna är att leka, att förklara, att lokalisera, att designa, att mäta och att räkna. Flertalet avdelningar har fokuserat på mätning i sin matematiska undervisning, vilket innebär att jämföra olika objekt exempelvis längd, volym, vikt och tid. Eftersom innehållet i den matematiska undervisningen utgår från aktuell forskning kommer barnen fortsättningsvis utveckla sina matematiska kunskaper och förståelse. Förskolans verksamhet bidrar till en högre måluppfyllelse och studieresultat inom matematik och så att varje barn utvecklar förutsättningar för att nå målen i årskurs 3.

5 Barns och elevers ansvar och inflytande

De demokratiska principerna att kunna påverka, ta ansvar och vara delaktig ska omfatta alla barn och elever. I förskolan läggs grunden för att barnen ska utveckla en förståelse för vad demokrati är. I skolan ska elever ges inflytande över utbildningen. De ska stimuleras i att ta aktiv del i att vidareutveckla utbildningen och de ska få information i frågor som rör dem. Informationen och formerna för barnens och elevernas inflytande ska anpassas utefter ålder och mognad, men de ska alltid ha möjlighet att ta initiativ till frågor som kan behandlas inom ramen för deras inflytande över utbildningen. Rätten till delaktighet och inflytande handlar inte om att bestämma utan det handlar om att alla får vara en del av en gemenskap där respekt och inkludering utgör ledord i verksamheten.

Inflytandefrågor i förskolan och skolan handlar inte bara om att barn och elever ska ha inflytande över utbildningens innehåll och hur den utförs. Barnen/eleverna ska också få möjlighet att förbereda sig inför framtida inflytande i samhället. Förberedelserna inför framtida inflytande handlar om att bli van vid att delta i viktiga språkliga aktiviteter som till exempel att läsa kritiskt och att debattera.

5.1 Förskolan

Förskolan ska sträva efter att varje barn (Lpfö98)

- utvecklar sin förmåga att uttrycka sina tankar och åsikter och därmed får möjlighet att påverka sin situation,
- utvecklar sin förmåga att ta ansvar för sina egna handlingar och för förskolans miljö,
- utvecklar sin förmåga att förstå och handla efter demokratiska principer genom att få delta i olika former av samarbeten och beslutsfattande.

Enkät barns inflytande (vårdnadshavare)

Indikator	2018/2019	2019/2020
Mitt barn uppmuntras att ta ansvar i förskolan	8,3	
Mitt barns åsikter och intressen tas tillvara	8	

Styrkor

Förskolan uppmuntrar barnens inflytande i undervisningen och de får utefter förmåga ta ansvar för sina egna handlingar och sin lärmiljö på förskolan. Barnens åsikter och intresse tas tillvara i den vardagliga verksamheten på förskolan. Barnen har varit delaktiga i undervisningen bl.a när de fått möjlighet att hålla i samlingar, hjälpa de yngre barnen, sjunga och läsa bok för kompisarna.

Svagheter

Barnens inflytande i undervisningen måste tydliggöras i planeringen och synliggöra resultatet i den pedagogiska dokumentationen både på väggen och på lärloggarna i unikum.

Utveckling framåt

Att ha inflytande är alla barns rätt enligt barnkonventionens artikel 12 som säger att varje barn har rätt att uttrycka sin mening och höras i alla frågor som berör hen, detta ska ligga som grund vid planeringen av förskolans lärmiljö och undervisning.

Analys

Barnen har fått inflytande i undervisningen genom att deras åsikter och intresse har tagits tillvara i förskolans planerade undervisning.

Effekten av läsårets undervisning är att det visat att barnens ansvar och inflytande har ökat i undervisningen. En påtaglig anledning är att pedagogerna medvetet funnits till hands och varit genuint intresserade i barnens lärande.

För att förskolan ska ge barnen reellt inflytande i förskoleverksamheten innebär det att arbetet med barnens delaktighet är en kontinuerlig del av undervisningen och att arbetslagen utvecklar sin planering av verksamheten tillsammans med barnens utifrån deras tankar och idéer.

Att känna inflytande över sin egen vardag på förskolan är en viktig del för barnen så att de känner sig delaktiga i samhället. I förskolan läggs grunden till barnens förståelse för demokrati därav ska barnens egna uttryck och önskemål utifrån sina behov och intresse ligga till grund för hur utbildningen planeras utifrån bildningsnämndens prioriterade mål.

6 Skola och hem samt övergång och samverkan

Samverkan med vårdnadshavarna är avgörande för att skapa bästa förutsättningar för elevernas lärande och utveckling. På samma sätt är samverkan och överlämningar mellan olika skolformer och stadier ovärderliga för att information om elever inte ska försvinna. Ett utbyte av kunskaper och erfarenheter kan innebära stora vinster för klasser och enskilda elever.

På grund av rådande situation i samband med Covid-19 genomfördes inte enkäter i förskola eller skola under läsåret 2019/2020.

6.1 Förskolan

Förskola och hem (Lpfö18)

För att skapa bästa möjliga förutsättningar för att barnen ska kunna utvecklas rikt och mångsidigt ska förskolan samarbeta på ett nära och förtroendefullt sätt med hemmen.

Övergång och samverkan (Lpfö18)

Förskolan ska samverka på ett förtroendefullt sätt med förskoleklassen, skolan och fritidshemmet för att stödja barnens utveckling och lärande i ett långsiktigt perspektiv. Inför övergångar ska de berörda skolformerna och fritidshemmet utbyta kunskaper, erfarenheter och information om innehållet i utbildningen för att skapa sammanhang, kontinuitet och progression i barnens utveckling och lärande. Det ska även finnas samarbetsformer som syftar till att förbereda barnen och deras vårdnadshavare inför övergångar från förskolan till förskoleklassen, skolan och fritidshemmet.

Enkät samverkan med hemmet (vårdnadshavare)

Indikator	2018/2019	2019/2020
På utvecklingssamtalet får jag tydlig information om mitt barns utveckling och lärande	8,8	
Jag har goda relationer med förskolans personal	8,5	
Jag får fortlöpande information om mitt barns tillvaro på förskolan (tex trivsel, utveckling och lärande)	8	
Jag får information om det har hänt något i barngruppen/på förskolan	7,4	

Analys

Förskolan har ett nära och förtroendefullt samarbete med vårdnadshavare för att skapa bästa möjliga förutsättningar för att alla barn ska utvecklas och lära utifrån sina förutsättningar. Under förskolans introduktion skapar arbetslagen en tillitsfull relation mellan förskolan och hemmet. Förskolan erbjuder vårdnadshavarna samtal efter avslutad introduktion, utvecklingssamtal en gång per läsår samt om vårdnadshavare önskar ytterligare samtal.

Pedagogerna på avdelningen ger fortlöpande information till vårdnadshavarna om barnets utveckling, lärande och trivsel på förskolan.

Vårdnadshavarna har möjlighet att vara delaktiga i utvärderingen av förskolans undervisning genom utvecklingssamtal, föräldrarmöte, föräldrarråd, föräldrarenkäten, via unikum och vid revideringen av förskolans likabehandlingsplan.

Vi samverkar med skolor inför övergången till förskoleklass. Vi har en ansvarig pedagog/förskola. Skolorna delger oss sin handlingsplan vid övergången förskola-

förskoleklass och bjuder in barnen till förskoleklass under maj månad. Överlämningssamtal sker vid behov och all information kring barnens utveckling och lärande finns på unikum. Våra förskolor samarbetar och går på gemensamma promenader till våra närliggande förskolor.

7 Förskolan, skolan och omvärlden

En förutsättning för att barn, elever och studerande ska kunna göra väl underbyggda framtidsval, är att verksamheten i för-, grund- och gymnasieskolan på olika sätt bidrar till att de utvecklar förståelse för sig själva och sin omvärld.

Förskola och skola ska samverka med omgivande samhälle ur såväl ett lokalt, nationellt och globalt perspektiv för att vidga barn och elevers syn på sitt framtida medborgarskap och arbetsliv. Redan från tidig ålder kan verksamheterna bidra till att elever uppfyller sina drömmar genom att ge förutsättningar för att göra medvetna val och insikten att alla kan påverka sin framtid i ett tidigt skede. I Trelleborg finns ett gemensamt ansvar för bred vägledning från förskola till gymnasieskola.

Bildningsnämndens effektmål för 2020 är **Samverkan förskola, skola och näringsliv.**

Analys

Förskolan har arbetat medvetet utifrån ett inkluderande perspektiv med prioritering på barnens språk och matematiska utveckling, trygghet och studiero, inkluderande lärmiljöer, digitalisering och bred vägledning i samverkan med vårt omgivande samhälle.

I förskolans inkluderande lärmiljö har det funnits tillgängligt lekmaterial som bla utklädningskläder, figurer som symboliserar olika yrken, yrkeslådor. Pedagogerna har gjort barnen medvetna om olika yrken som finns i vårt omgivande samhälle.

8 Uppföljning av nämndens prioriterade mål

8.1 *Bättre hälsa samt ökad trygghet och studiero i förskola och skola*

Verksamheten i förskolan och skolan ska utformas så att alla barn och elever har en skoldag som präglas av hälsofrämjande, trygghet och studiero. Alla som arbetar i förskolan och skolan ska ha ett gemensamt förhållningssätt som grundar sig i en medvetenhet om hur hälsa, trygghet och studiero påverkar lärandet. En viktig förutsättning för studiero är en trygg miljö i skolan. Miljön omfattar inte enbart lektionssalar, utan gäller alla utrymmen och platser på skolan. Det behöver därför finnas ett arbete på skolan för att skapa trygghet och en medvetenhet kring hur det påverkar lärandet i undervisningen. Att arbeta med inkluderande lärmiljöer är ett sätt att öka barn och elevers trygghet i förskola och skola, likaså att genom värdegrundsarbete motverka samt skyndsamt utreda kränkande behandling och vidta åtgärder.

Förskolan har erbjudit barnen lekro, trygga, inbjudande och inkluderande lärmiljöer som har anpassats utefter varje enskilt barns behov, ålder och mognad för att tillgodose barnens lärande så långt som det är möjligt. Barnen har erbjudits en väl avvägd dagsrytm med vila och aktiviteter som främjar barnens utveckling, hälsa och välbefinnande. Resultatet är att barnen känner och visar trygghet i förskolans lärmiljö och har fått de bästa förutsättningar att utveckla sitt lärande så långt som möjligt. Barngrupperna har blivit lugnare då lärmiljön har varit tydlig och strukturerad med tillgängligt dagsschema och pedagogerna har burit bildstöd. Barngruppen har delats i mindre grupper vilket utvecklat barnens förmåga att leka längre utan avbrott samt sätta ord på sina tankar och känslor.

Undervisningen kommer fortsättningsvis fokusera på inkluderande lärmiljöer och att ge barnen lekro. Detta för att utveckla barnens hälsa, öka tryggheten och studieron i förskolans undervisning.

8.2 *Högre måluppfyllelse och förbättrade studieresultat*

I Trelleborgs kommun arbetar vi med inkluderande lärmiljöer som en metod för att öka måluppfyllelsen och förbättra studieresultaten. Tillgängliga lärmiljöer handlar inte bara om den fysiska miljön utan om ett förhållningssätt till barn och elever och deras lärande. Förskolans och skolans lärmiljöer kan beskrivas utifrån fysiska, pedagogiska och psykosociala dimensioner som varierar beroende på de behov som finns på individ-, grupp- och organisationsnivå. När lärmiljöer som helhet formas så att de möter barns och elevers behov oavsett förutsättningar och funktionsvariationer behöver färre elever särskilt utformade insatser för att nå så långt som möjligt i sitt lärande. Tillgängliga och inkluderande lärmiljöer kan innebära att de anpassningar som riktas till en enskild elev även blir tillgängliga för andra. Gränsen mellan generellt stöd och extra anpassningar blir då mindre skarp. För de elever som är i behov av ytterligare stöd ska skolan ge extra anpassningar eller särskilt stöd. Arbetet med tillgängliga lärmiljöer förväntas ge resultat vad gäller elevers skolnärvaro och skolresultat.

Varje arbetslag har avdelningskonferanser varje termin tillsammans med rektor, bitr rektor och specialpedagog för att följa upp den pedagogiska verksamheten så att alla barn ges förutsättningar att utvecklas så långt det är möjligt i förskolans undervisning. Specialpedagogen följer sedan upp detta genom verksamhetsbesök på avdelningen och i arbetslaget och förankrar det hos rektorn. Varje arbetslag har skrivit sina anpassningar på

grupp och individnivå och planerar sin undervisning, sin lärmiljö och materialet så att alla barn ges förutsättningar att utveckla sin kunskapsutveckling så långt det är möjligt.

Undervisningen ska fortsättningsvis genomsyras av tillgängliga lärmiljöer med digitala verktyg där barnen är delaktiga, inkluderade och medskapande tillsammans med pedagogerna, vilket skapar ett helhetsperspektiv i deras utbildning och skapar bästa möjliga förutsättningar att nå målen när de lämnar årskurs tre.

8.3 Digital transformation i förskolan och skolan

Digital kompetens är en av EU:s åtta nyckelkompetenser för det livslånga lärandet. Den definieras som grundläggande färdigheter i informations- och kommunikationsteknik samt förmågan att kunna använda internet på ett säkert och kritiskt sätt. Läroplanerna för förskola och skola slår fast vikten av att ge alla elever en grundläggande digital kompetens, vilket också är en viktig del i likvärdighetsarbetet. På det sättet kan man minska, eller förebygga en digital ojämlikhetsklyfta, vilket också ses som en förutsättning för att fostra och utveckla framtida aktiva medborgare. Det handlar t.ex. om kompetens i att orientera sig, skaffa kunskap och hantera olika uppgifter i den digitala världen. Men det handlar även om hur man interagerar, hur man hanterar olika etiska dilemman och hur man skyddar sin personliga integritet. Att hantera digitala verktyg är alltså inte bara en fråga om att hantera teknik, utan handlar också om att utveckla sociala färdigheter. Digitala verktyg är också viktiga redskap för att kunna erbjuda barn och elever med olika förutsättningar likvärdiga möjligheter till utbildning.

Digital kompetens finns som en naturlig del i förskolans undervisningen och har utvecklat barnens förmåga att utveckla ett medvetet och hållbart förhållningssätt till tekniken samtidigt som de utvecklat sina kunskaper och sociala förmågor. Användandet av digitala verktyg i den dagliga undervisningen har skapat förutsättningar så att alla barn fått likvärdiga möjligheter till utbildning. I undervisningen har det bl.a. använts Ipad, appletv, Iphone, blue-bot, polyglutt, QRkoder och projektorer. Pedagogerna är medvetna om att vägleda barnen så de utvecklar ett kritiskt och ansvarsfullt förhållningssätt till digital teknik så att de med tiden ska kunna se och hantera möjligheterna, förstå riskerna samt kunna värdera all information de möts av.

Undervisningen ska dagligen erbjuda barnen digitala verktyg för att utveckla barnens kompetens att bl.a. hitta olika sätt att hitta och skaffa kunskap på samtidigt som de lär sig att på ett säkert och kritiskt sätt hantera informationsflödet och skydda sin personliga integritet.

8.4 Samverkan förskola, skola och näringsliv

Dagens barn och elever är framtidens medarbetare, innovatörer och entreprenörer. Barn i förskola ska därför ges möjlighet att undersöka flera olika yrken. Elever ska ges möjlighet att reflektera över olika yrkens betydelser i samhället, samla och analysera information om olika yrken och uppmuntras att bryta invanda mönster som till exempel kan ha med kön och stereotypa normer att göra samt få självkännedom om sina egna intressen, vilja, förmågor och styrkor kopplat till ett framtida yrkesval.

Samverkan med det lokala näringslivet, men också högskola och andra aktörer, bidrar till att eleverna erövrar nya kunskaper som kan ligga till grund för att de ska kunna göra sina framtida studie- och yrkesval utan att begränsas av bakgrund eller stereotypa mönster. En bred studie- och yrkesvägledning som tillgodoser elevernas behov och motiverar eleverna bidrar till att fler fullföljer sin utbildning med goda resultat. Att klara grundskolan och fullfölja sin gymnasieutbildning är en oerhört stark skyddsfaktor för den enskilda individen och motverkar bland annat framtida ohälsa och utanförskap. För särskolans elever har vi ett viktigt uppdrag att visa hur ett arbetsliv är möjligt.

Förskolans undervisning har utvecklat barnens delaktighet i sitt lärande på förskolan. Pedagogerna har tydliggjort olika yrke som finns i vårt omgivande samhälle och vilken utbildning som behövs för att kunna bli det. Barngruppen har tagit del av olika yrkesgrupper som besökt förskolan och som finns i vårt omgivande samhälle. Barnen har fått in omvärlden i undervisningen när de gått på teater, besökt biblioteket, femåringarnas besök på brandkåren, samtalat om olika yrken utifrån vad barnens föräldrar arbetar med och arbetet med hållbar utveckling. Pedagogerna har medvetet pratat kring utbildning och yrke för att ge barnen förutsättningar till en så bred studie- och yrkesvägledning som möjligt. En del avdelningar har haft elever från grundskolan och gymnasiet då man gjort barnen medvetna om vilken utbildning som leder till ett visst yrke vilket utvecklar barnens positiva bild av sitt eget lärande och sin omvärld.

Undervisningen ska planeras så att pedagogerna arbetar medvetet, utifrån ett inkluderande perspektiv med bred vägledning och digitalisering i samverkan med förskolans omgivande samhälle. Detta för att barnen ska få kunskaper och erfarenheter för att i framtiden göra medvetna val av studier och yrkesliv.

9 Prioriterade utvecklingsområden

En förutsättning för att utveckla verksamheten är att efter att man har identifierat utvecklingsområden, sätter in åtgärder för att utveckla just dessa områden, samt följer upp och utvärderar resultaten. Det är så vi utvecklar våra verksamheter och driver utvecklingen framåt.

9.1 Förskolans utvecklingsområden

Med grund i analyserna ovan kommer förskolans arbete under det kommande läsåret 2020/2021 att fokusera på följande utvecklingsområden.

Förskolans utvecklingsområde inför läsåret 20/21 utgår från bildningsnämndens prioriterade mål:

- **Bättre hälsa och ökad trygghet och studiero** - varje avdelning skapar en inspirerande lärmiljö som är trygg, tillgänglig, åldersanpassad och inbjudande utifrån ett normkritiskt perspektiv. Den dagliga undervisningen planeras så att barnen får tillfälle till lekro, rörelse och möjlighet till återhämtning.
- **Högre måluppfyllelse och studieresultat** - avdelningarna ska kontinuerligt följa upp anpassningarna på grupp och individnivå och planera sin undervisning utefter det. Varje avdelning strukturerar och planerar för tillgängliga lärmiljöer med bildstöd och dagsschema. Pedagogerna ska ha ett medvetet och positivt förhållningssätt till barnen och deras lärande på förskolan.
- **Digital transformation** - barnen ska ha tillgång till digitala verktyg i sin dagliga undervisning tillsammans med medupptäckande pedagoger för att skapa bästa möjliga förutsättningar att tillgodose förskolans utbildning.
- **Samverkan förskola, skola, näringsliv** - undervisningen ska skapa möjligheter så att barnen uppmärksammas på olika yrkesgrupper som kommer till förskolans lärmiljö för att ge barnen en bred studie och yrkesvägledning så barnen blir medvetna om sig själva och sin omvärld.
- **Pedagogisk dokumentationen både på unikum och avdelningarnas väggdokumentationen** - väggdokumentationen ska tydliggöra barnens lärande utifrån undervisningen och bli en mötesplats där barn och pedagoger tillsammans får syn på och kan tillsammans tolka lärandesituationerna. All dokumentation ska ha ett tydligt målsyfte utifrån undervisningens resultat där barnens lärstrategier och förändrade kunnande tillsammans med pedagogernas reflektioner kopplat till läroplansmålen och relevant forskning synliggörs. Skolverkets material Pedagogisk dokumentation i förskolan samt de allmänna råden "Måluppfyllelse i förskolan" finns tillgänglig när avdelningarna gör sin analys i driven .

Undervisningen ska bygga på ett lekbaserat lärande där före bornholmsmodellen och Bishops teorier ligger som grund för planeringen. Arbetslagen ska stödja och utmana barnens nyfikenhet och kunnande i en inkluderande lärmiljö med inbjudande material där det systematiskt används digitala verktyg i undervisningen. Varje avdelning ska planera sin undervisning med ett tydligt syfte utifrån förskolans utvecklingsområde. Resultatet av undervisningen ska följas upp i analysen för att vidareutveckla barnens kunskaper och förskolans kvalitet. Barnen ska vara delaktiga och ha inflytande i den planerade

undervisningen och i den pedagogiska dokumentationen.

Kvalitetstrappans material ska uppdateras och tydliggöras för att sedan användas för att granska undervisningen och synliggöra utvecklingsområde på våra förskolor. Arbetslagen utgår från kvalitetstrappans kriterier och vilken nivå de vill uppnå när de planerar och analyserar sin undervisning.

Arbetslagen ska ha ett gemensamt medvetet förhållningssätt, föra kontinuerliga diskussioner och vara tydliga i sin ansvarsfördelning i avdelningens undervisningen så att alla barn får utvecklas och lära utifrån sina förutsättningar. Undervisningen ska utgå från barnens intresse och pedagogerna ska ha fokus på att omsätta läroplansmålen i en bestämd riktning. Enligt Doverborg, Pramling, Pramling-Samuelsson är det en förutsättning att ha en öppen dialog i arbetslaget för att bedriva en förskoleverksamhet och undervisa barn på ett sätt som gör att de växer både i sin egen tillit och i sitt kunskapande.